

WYROK

W I M I E N I U

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 sierpnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu w IV Wydziale Karnym - Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Ziiolecka

Protokolant: staż. I. M.

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Lecha Marszałka

po rozpoznaniu w dniu 26 sierpnia 2014 roku

sprawy **F. Ć.** oskarżonego z art. 160 § 1 k.k. i inne

z powodu apelacji, wniesionej przez prokuratora od wyroku zaocznego Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w P. z dnia 30 kwietnia 2014 roku sygnatura akt III K 172/14

uchyla zaskarżony wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze i w tym zakresie sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu Poznań – Stare Miasto w P. do ponownego rozpoznania.

/-/M. Z.

UZASADNIENIE

Wyrokiem zaocznym z dnia 30 kwietnia 2014 roku, Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P. uznał oskarżonego F. Ć. za winnego tego, że w dniu 6 stycznia 2014 roku, w P., przy ul. (...), działając publicznie, bez powodu i z rażącym naruszeniem porządku prawnego, naraził P. K. na spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu poprzez dwukrotne uderzenie pięścią w twarz, powodując u pokrzywdzonego obrażenia w postaci rozcięcia dolnej powieki oka lewego, opuchliznę lewego łuku brwiowego, czym naruszył czynności narządów ciała na czas nie dłuższy aniżeli 7 dni, to jest popełnienia przestępstwa z art. 160 § 1 k.k. w związku z art. 157 § 2 k.k. w związku z art. 11 § 2 k.k. w związku z art. 57a § 1 k.k. i za to, na podstawie art. 160 § 1 k.k. w związku z art. 57a § 2 k.k., Sąd Rejonowy wymierzył oskarżonemu karę 4 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie, na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k., warunkowo zawiesił na okres 3 lat próby.

Nadto, na podstawie art. 57a § 2 k.k., Sąd Rejonowy zasądził od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonego P. K. nawiązkę w kwocie 500 złotych.

Orzekając natomiast o kosztach, Sąd Rejonowy, na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. oraz art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych, zwolnił oskarżonego od kosztów sądowych i nie wymierzył mu opłaty.

Powyższy wyrok, w części dotyczącej orzeczenia o karze, na niekorzyść oskarżonego, zaskarżył prokurator, zarzucając Sądowi I instancji:

- obrazę prawa materialnego, to jest art. 57a § 2 k.k., poprzez wskazanie tego przepisu w punkcie 1 wyroku, jako podstawy prawnej wymierzenia oskarżonemu kary 4 miesięcy pozbawienia wolności, w sytuacji, gdy prawidłową podstawą w tym przypadku był art. 57a § 1 k.k.,
- obrazę prawa procesowego mającą wpływ na treść orzeczenia, to jest art. 424 § 2 k.p.k., wyrażającą się w niedostatecznym uzasadnieniu okoliczności, które Sąd I instancji miał na względzie, zawieszając wykonanie

orzeczonej względem oskarżonego F. Ć. kary 4 miesiące pozbawienia wolności w sytuacji, gdy zgodnie z dyspozycją art. 69 § 4 k.k., zawieszenie wykonania kary wobec sprawców przestępstw o charakterze chuligańskim może nastąpić jedynie w szczególnie uzasadnionych wypadkach, które winny znaleźć stosowne odzwierciedlenie w pisemnych motywach orzeczenia.

W uzasadnieniu wniesionej apelacji, stanowiącej w istocie rozwinięcie wskazanych powyżej zarzutów, skarżący nadto wskazał, że Sąd I instancji dopuścił się w wyroku omyłek pisarskich w zapisie nazwiska pokrzywdzonego.

Wskazując na powyższe, apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w części dotyczącej orzeczenia o karze i przekazanie jej w tym zakresie do ponownego rozpoznania w postępowaniu przed Sądem I instancji.

Sąd Odwoławczy zważył, co następuje:

Apelacja była zasadna i zasługiwała na uwzględnienie, skutkiem czego było częściowe uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie w tym zakresie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

Na wstępie należy podnieść, że skarżący nie kwestionował poczynionych przez Sąd Rejonowy ustaleń faktycznych, ani zastosowanej do przypisanego oskarżonemu czynu kwalifikacji prawnej. Prokurator nie miał też zastrzeżeń odnośnie rodzaju i wymiaru kary zasadniczej, jak i środka probacyjnego.

Ponieważ Sąd Okręgowy nie dostrzegł podstaw do ingerencji w powyższym zakresie w zaskarżony wyrok (brak przesłanek z art. 439 k.p.k. i art. 440 k.p.k.), dlatego też rozważania swoje ograniczył tylko do zasadniczego zarzutu apelacji, to jest braku stosownego odzwierciedlenia w pisemnych motywach orzeczenia wystąpienia w niniejszej sprawie szczególnie uzasadnionego wypadku, zgodnie z dyspozycją art. 69 § 4 k.k., uzasadniającego zastosowanie warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej wobec sprawcy występku o charakterze chuligańskim.

Przechodząc do oceny zasadniczego zarzutu skarżącego, potwierdzić należało jego trafność, gdyż rzeczywiście Sąd I instancji, warunkowo zawieszając wykonanie wymierzonej F. Ć. kary 4 miesiące pozbawienia wolności, przywołał złą podstawę prawną dla tego rozstrzygnięcia, jak również w ogóle nie odniósł się w uzasadnieniu wyroku do dyspozycji przepisu art. 69 § 4 k.k..

W ocenie Sądu odwoławczego uchybienia tego nie można traktować jako obrazy prawa materialnego. Z taką mieliśmy bowiem do czynienia, gdyby organ sądowy dopuścił się błędnej wykładni przepisu, zastosował nieodpowiedni przepis lub zastosował go w niewłaściwy sposób, ewentualnie zastosował dany przepis, mimo zakazu określonego rozstrzygnięcia, lub nie zastosował przepisu, którego stosowanie było obowiązkowe (por. kom. do art. 438 k.p.k. [w:] T. Grzegorzczak, Kodeks postępowania karnego – komentarz. Zakamycze 2003).

Prokurator w apelacji wskazał w tym zakresie, iż Sąd I instancji dopuścił się obrazy prawa procesowego, a konkretnie art. 424 § 2 k.p.k.

Przystępując zatem do omówienia kwestii naruszenia art. 424 § 2 k.p.k., zaznaczyć trzeba, że Sąd II instancji uwzględnił fakt, iż uzasadnienie wyroku jest sporządzane po wydaniu orzeczenia, a co za tym idzie uchybienia w jego redakcji lub braki w jego treści nie mogą mieć wprost wpływu - i to rażącego - na sam wyrok (por. postanowienie SN z 29 października 2013 roku, V KK 163/13, LEX nr 1391481). Organ odwoławczy wyszedł jednak z założenia, że uzasadnienie jest dokumentem sprawozdawczym z narady nad wyrokiem. Mimo więc, że jest ono czynnością wtórną względem wyrokowania, dokonywaną tylko w określonej sytuacji procesowej, to jednak przedstawia ono proces myślowy, który doprowadził sąd do wniosku o potrzebie podjęcia konkretnego rozstrzygnięcia. Pozwala ono zatem na przeprowadzenie kontroli owego procesu i rozpoznanie ewentualnych jego błędów.

Podkreślić również należy, że sporządzenie uzasadnienia wyroku w sposób, wskazany w art. 424 § 2 k.p.k., ma też istotne znaczenie dla czynności procesowych stron, gdyż te, odwołując się, mają w takim wypadku możliwość zwalczania twierdzeń sądu zawartych w uzasadnieniu wyroku, aby przekonać sąd odwoławczy, że znajdujące się

w części dyspozytywnej wyroku rozstrzygnięcie jest wadliwe, skoro wypływa z wadliwych lub mylnych przesłanek. Przytaczając argumenty przeciw uzasadnieniu, składający apelację tym samym zwalcza samo rozstrzygnięcie, jako wynik rozumowania zawartego w uzasadnieniu. Prawdliwość uzasadnienia wyroku warunkuje ponadto nie tylko możliwość prawidłowego sformułowania zarzutów apelacji, ale również możliwość prawidłowej kontroli odwoławczej (por. wyrok SA w Rzeszowie z 18 marca 2010 r. II AKa 22/10, KZS 2011/7-8/72, Prok.i Pr.-wkł. 2012/1/28).

Uwzględnwszy powyższe, stwierdzić należało, że element uzasadnienia zaskarżonego wyroku, który opisywał powody podjęcia przez Sąd Rejonowy decyzji o warunkowym zawieszeniu wykonania kary pozbawienia wolności nie spełniał wymagań ustawowych. Treść kwestionowanego fragmentu uzasadnienia wyroku świadczy bowiem o tym, że organ sądowy w trakcie narady nad wyrokiem w ogóle nie wziął pod uwagę, iż przypisany oskarżonemu czyn miał charakter chuligański, a co za tym idzie, że wymierzenie jego sprawcy kary w warunkach probacji spotyka się z pewnymi obostrzeniami, uregulowanymi w art. 69 § 4 k.k. Ewentualnie, że organ ten zaniedbał przedstawienia wszystkich argumentów, które rozważał i miał na uwadze, przyjmując, że warunkowe zawieszenia wykonania kary powinno nastąpić. Tej ewentualności przeczy jednak zarówno wskazana w wyroku (punkt 2), jak i omawiana w uzasadnieniu (karta 67 akt) podstawa zastosowania warunkowego zawieszenia wykonania kary (li tylko art. 69 § 1 i 2 k.k.)

Zaistniała sytuacja sprawiła, że za trafny należało uznać zarzut apelacji, iż Sąd Rejonowy dopuścił się naruszenia przepisów prawa procesowego. W zależności zaś od rzeczywistej natury tego błędu, Sąd Rejonowy naruszył bowiem albo art. 410 k.p.k. albo art. 424 § 2 k.p.k. W przypadku pierwszym wnioskować można, że organ sądowy nie uwzględnił tych okoliczności sprawy, które powinien był w toku narady nad wyrokiem rozważyć. W przypadku drugim, organ ten wywołał sytuację, gdzie wyrok nie mógł być poddany prawidłowej kontroli. W obecnym stanie rzeczy nie jest bowiem wiadomym, dlaczego kara przyjęła charakter kary o charakterze probacyjnym. To zaś rodzi podejrzenie, że decyzja ta mogła być dowolna.

Reasumując, Sąd odwoławczy napotkał istotną przeszkodę w ocenie prawidłowości rozstrzygnięcia o karze, co uniemożliwiło merytoryczną kontrolę rozstrzygnięcia w zakresie wymierzonej kary i skutkowało musiło uchynieniem wyroku.

Sąd Okręgowy uznał, że niewydanie orzeczenia kasatoryjnego byłoby w tym przypadku równoznaczne z niedopuszczalnym przejęciem przez Sąd II instancji kompetencji sądu I instancji.

Zaskarżony wyrok uchylony został jedynie w części dotyczącej orzeczenia o karze. Takie rozstrzygnięcie jest dopuszczalne ze względu na treść art. 442 § 1 zd. 2 k.p.k. Nadto było ono też celowe w sytuacji, gdy nikt nie kwestionował orzeczenia o winie.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy, Sąd Rejonowy ograniczył się zatem do kwestii rzutujących na wymiar kary, a w szczególności tych, które warunkują uznanie, że sprawca występku chuligańskiego zasługuje na warunkowe zawieszenie wykonania kary.

Oczywiście nie można wykluczyć, że w toku postępowania ujawnią się okoliczności podważające orzeczenie o winie podsądnego. W takim przypadku Sąd niższej instancji będzie jednak mógł pokierować się normą postępowania ujętą w art. 442 § 1 zd. 2 k.p.k. (to jest uniewinnić oskarżonego albo umorzyć postępowanie).

Ponownie rozpoznając sprawę, Sąd Rejonowy powinien więc gruntownie rozważyć dopuszczalność zastosowania wobec oskarżonego kary o charakterze probacyjnym. Uwzględnić przy tym musi dyspozycję art. 69 § 4 k.k. Dla prawidłowej realizacji tego obowiązku będzie pożądanym podjęcie próby uzyskania dodatkowych wyjaśnień od F. Ć.. Oczywiście o ile ten zechce takowe złożyć. Koniecznym także będzie uwzględnienie tych okoliczności, które przedstawione zostały przez oskarżonego na rozprawie apelacyjnej. W ocenie Sądu Okręgowego byłoby również wskazanym rozważenie konieczności pozyskania bardziej szczegółowych informacji o sposobie funkcjonowania podsądnego w środowisku społecznym.

Formułując zaś wyrok, Sąd Rejonowy winien baczyć na właściwą podstawę wymiaru kary (zarzut apelacji prokuratora obraży art. 57 a § 2 k.k. - Sąd odwoławczy nie podjął się korekty tego błędu z uwagi na uchylenie całego orzeczenia o karze). Na etapie wyrokowania, Sąd I instancji powinien uwzględnić także te uwagi apelującego, które dotyczą poprawności nazwiska pokrzywdzonego P. K..

W przypadku, gdyby zaszła w sprawie konieczność sporządzania uzasadnienia orzeczenia końcowego, Sąd i instancji winien pamiętać, aby dopełnić tej ważnej czynności z dochowaniem należytej w tym zakresie staranności, wymaganej przepisami procedury karnej (art. 424 k.p.k.). Sporządzając zaś pisemne uzasadnienie wydanego wyroku, Sąd Rejonowy winien dokładnie i szczegółowo przedstawić powody wymierzenia oskarżonemu kary, jej rodzaju i wysokości, oraz ewentualnego orzeczenia o jej warunkowym zawieszeniu, i to tak, aby Sąd odwoławczy, gdyby znów stanął przed koniecznością rozpoznania w niniejszej sprawie apelacji, mógł dokonać oceny prawidłowości rozumowania Sądu I instancji.

/M. Z./